

**№ 1.** Өзүнөн кийин тукум калтырып, жеңип чыккан процесс, бул

- а) жасалма тандоо
- б) түрдүн пайда болушу
- в) жашоо үчүн күрөш
- г) табигый тандалуу

Натижада тирик колиб берилган мухит шароитларида асосан фойдали ирсий ўзгаришларга эга бўлган зотлар ўзидан кейин насл қолдириши жараёни нима деб аталади

- а) сунъий танлаш
- б) тур ҳосил бўлиши
- в) яшаш учун кураш
- г) табиий танлаш

**№ 2.** “Мимикрия” деген терминди кандай түшүнөсүң?

- а) коргонуучу формасы же башка коргоочу касиети жок жаныбарлардын коргонуу функциялары бар же уулуу жаныбарларга окшоштугу
- б) уулуу заттардын бөлүнүп чыгышы
- в) эскертүүчү түс
- г) айбат кылуучу түс

“мимикрия” деганда нимани тушунасиз?

- а) химояланмаган хайвонлар ранги ва танаси шаклининг захарли ёки химояланган хайвонларникига ўхшашлиги ёки уларга таклид қилиши
- б) захарли моддаларни чиқариш
- в) огоҳлантирувчи ранг
- г) кўркитувчи ранг

**№ 3.** Вирустун денеси эмнеден түзүлгөн?

- а) эки клеткадан            б) цитоплазмадан
- в) чел кабыктан жана нуклеин кислотасынан
- г) бир клеткадан

Витрус танаси нимадан иборат:

- а) икки хужайра
- б) цитоплазма
- в) қобиқ ва нуклеин кислота
- г) бир хужайра

**№ 4.** Диссимиляцияда одам хужайраларида парчаланади

- а) ўзининг оқсиллари, мойлари ва карбонсувлари
- б) хайвон оқсиллари, мойлари ва карбонсувлари
- в) ўсимлик оқсиллари, мойлари ва карбонсувлари
- г) аминокислоталар, моносахаридлар, мойли кислоталар тузлари

Диссимиляция процессинде кишинин клеткасында..... ажырайт

- а) өзүнүн белоктору, май жана углеводдору
- б) жаныбар белоктору, май жана углеводдору
- в) өсүмдүк белоктору, май жана углеводдору
- г) амин кычкылдыктары, моносахариддер, май кислоталарынын туздары

**№ 5.** Ж.Б. Ламарктын биринчи эволюциялык окуусунун мааниси:

- а) эволюциянын механизмин ачты
- б) кабыл алынган белгилердин тукум куучулук идеясын сунуш кылган
- в) органикалык формалардын эволюциялык өзгөрүүсүн сунуш кылган
- г) органдардын машыгуусунун жана машыкпаганынын себебин чечкен

Ж. Б. Ламаркнинг бириничи эволюцион назарияси ахамияти нимада?

- а) эволюция механизмларини очган
- б) ҳосил қилинган аломатларнинг мерос ўтиши ғоясини илгари сурди
- в) органик шаклларнинг ўзгарувчанлиги назариясини илгари сурди
- г) органларнинг машқ қилиши ва машқ қилмаслиги сабабини аниқлади

**№ 6.** Дарвинизмдин пайда болушунун коомдук – экономикалык өбөлгөсү ... .

- а) күн системасынын табигый жол менен пайда болушу
- б) жаңы породадарды жана сортторду чыгаруудагы жетишкендиктер
- в) энергиянын сакталуу жана айлануу закону
- г) мочевианы жасалма жол менен синтездөө

Дарвинизм пайдо б'улишининг ижтимоий-иқтисодий асосларига киради ... .

- а) Куёш системасининг табийй й'ул билан келиб чиқиши ҳақидаги гипотезанинг пайдо б'улиши
- б) янги нав ва зотларни чиқаришдаги муваффақиятлар
- в) энергиянинг сакланиш ва бир турдан иккинчи турга ўтиш қонунининг кашф этилиши
- г) мочевиани сунъий й'ул билан синтез қилиш

**№ 7.** Эволюциянын кыймылдаткыч күчүнө ... кирет.

- а) түрлөрдүн көп түрдүүлүгү
- б) ыңгайлануу
- в) түрлөрдүн пайда болушу
- г) тукум куучу өзгөргүчтүк

Эволюциянинг ҳаракатлантирувчи кучларига киради ....

- а) турларнинг кўпхиллиги
- б) мослашганлик
- в) тур ҳосил б'улиши
- г) ирсий ўзгарувчанлик

**№ 8.** Географиялык обочолонуу ... байкалат.

- а) ар башка популяциялардын ар башка убакытта көбөйүүсүндө
- б) көбөйүү мезгилинде ар түрдүү популяциялардын особдорунун түзүлүшүнүн айырмачылыгында
- в) көбөйүү мезгилиндеги особдордун жүрүм турумдарынын өзгөрүшүндө
- г) популяцияларды дарыялар менен тоолор бөлүп турганда

Географик изоляция нимада намоён б'улади

- а) турли популяцияли зотларнинг турли кўпайиш муддатларида
- б) турли популяцияли зотларнинг кўпайиш даврида тузилишидаги номувофикликларда
- в) кўпайиш даврида зотларнинг турлича хулқ-атворида
- г) дарёлар, тоғ тизмалари популяциялари орасида тўсиқларнинг мавжудлигида

**№ 9.** Түрдүн алгачкы пайда болушу, бул ... .

- а) табигый тандалуунун таасири
- б) тукум кубалаган өзгөргүчтүктөрдүн пайда болушу
- в) тукум кубалаган белгилердин таралуусу
- г) обочолонуу

Тур ҳосил б'улишининг бошланғич босқичи

- а) табийй танлашнинг таъсири
- б) ирсий ўзгаришларнинг пайдо б'улиши
- в) ирсий ўзгаришларнинг тарқалиши
- г) изоляция

**№ 10.** Эволюциянын кыймылдаткыч күчүнө ... кирет.

- а) түрлөрдүн көп түрдүүлүгү
- б) түрлөрдүн пайда болушу
- в) жашоо үчүн күрөшүү
- г) ыңгайлануу

Эволюциянинг ҳаракатлантирувчи кучларига киради ... .

- а) турлар кўпхиллиги
- б) тур ҳосил б'улиши
- в) яшаш учун кураш
- г) мослашганлик

**№ 11.** Табигый тандалуунун көбүнчө жашап кеткен жана орточо касиеттерин сактап калган түшүмдүү муундарды берүүчү формасы ... болуп саналат.

- а) дизруптивдик
- б) кыймылдаткыч
- в) дивергенттик
- г) стабилизациялык

Табигый танлашда кўпинча аломат ўртача намоён бўлган зотлар тирик қолади ва серпушт насл колдиради:

- а) дизруптив
- б) ҳаракатлантирувчи
- в) дивергент
- г) стабиллаштирувчи

**№ 12.** Кайсы табигый фактордун таасири астында Дарвин байкоо жүргүзгөн аралдарда курт-кумурскалардын канатсыз жана канаттуу формалары пайда болгон?

- а) шамал
- б) радиация
- в) температура
- г) ультракызгылт көк нурлары

Қайси табигый омил таъсири остида қанотсиз ва яхши ривожланган қанотли ҳашаротлар пайдо бўлган бўлиши мумкин?

- а) шамол
- б) радиация
- в) ҳарорат
- г) ултрабинафша нурлари

**№ 13.** АТФ синтези юз беради

- а) Голжи аппаратида
- б) рибосомаларда
- в) митохондрияларда
- г) лизосомаларда

АТФ нын синтезделиши... ..жүрөт

- а) Гольджи аппаратында
- б) рибосомаларда
- в) митохондрияда
- г) лизосомаларда жүрөт

**№ 14.** Өзгөргүчтүктүн кайсы формасы дивергенцияга алып келет?

- а) корреляциялык
- б) модификациялык
- в) компенсациялык
- г) мутациялык

Ўзгарувчанликнинг қайси шакли дивергенцияга олиб келади?

- а) корреляцияловчи
- б) модификацияловчи
- в) компенсацияловчи
- г) мутацияловчи

**№ 15.** Тирүү организмдердин түзүлүшүнүн татаалдануусу ... .

- а) особдордун жакшырууга умтулуусунан
- б) тукум куучулуктан
- в) климаттын кескин өзгөрүүсүнөн
- г) эволюциянын кыймылдаткыч күчтөрүнүн таасирдүүлүгүнөн

Тирик мавжудотлар ташкилотининг мураккаблашиши ниманинг натижасида юз берган?

- а) зотларнинг ўз-ўзини такомиллаштиришга интилиши
- б) ирсият
- в) иқлимнинг кескин ўзгариши
- г) эволюция ҳаракатлантирувчи кучларининг ўзаро таъсири

**Баллни баҳога айлантириш шкаласи**

Ҳар бир топширик 1 балл билан баҳоланади. Жами топширикларнинг миқдори – 15

<b>баллари</b>	<b>баҳо</b>
0-4	«2»
5-8	«3»
9-12	«4»
13-15	«5»